

CZU: 331 + 378

STANDARDUL OCUPAȚIONAL AL PROFESORULUI DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

The Occupational Standard of the Teacher of the Romanian Language and Literature

*Ala SAINENCO,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*

***Rezumat:** Învățământul actual este determinat de noi premise economice și instructive, pentru a răspunde necesităților europene printr-o educație de calitate. Rolul decisiv în acest proces îi revine profesorului, care realizează prevederile standardelor de conținut ale disciplinei pentru atingerea standardelor*

de competență la disciplina de care este responsabil. Scopul general al studiului limbii și literaturii române în liceu îl constituie: formarea și dezvoltarea la elevi a culturii comunicării, prin stăpânirea resurselor limbii, a culturii literar-artistice, prin cunoașterea/interpretarea valorilor literare. Standardul a fost structurat pe domenii de competență.

Cuvinte-cheie: standardul ocupațional, educație de calitate, competență, abilitate, liceu, educație, plan de studiu, curriculum, profesor.

Abstract: Education today is determined by economic and educational premises in order to reply to European needs through quality education. Decisive role in this process is the teacher, who made the provisions of content standards of discipline to make standards of competence in the discipline that is responsible.

Key-words: occupational standard, quality education, competence, ability, school, education, research plan, curriculum, teacher.

1. Standardul ocupațional pentru ocupația *Profesor de limba și literatura română* a fost elaborat în cadrul proiectului Nr.159338-TEMPUS-1-2009-1-LV-TEMPUS-SMHES *Higher Education System Development for Social Partnership Improvement and Humanity Sciences Competitiveness* (HESDeSPI) la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți și are ca bază standardul ocupațional pentru ocupația de profesor gimnaziu – liceu, elaborat în cadrul Ministerului Educației Naționale, București, 1999.

Redactarea standardului a presupus parcurgerea a câteva etape:

- analiza pieței muncii (septembrie-octombrie 2010);
- analiza curriculei la Limba și literatura română și limba rusă (septembrie-octombrie 2010);
- documentarea și obținerea unui certificat de moderator în elaborarea standardelor ocupaționale prin participarea la trainingul organizat de ISMA, Letonia (1-14 mai 2011);
- promovarea seminarului pentru analiza ariei ocupaționale cu reprezentanții pieței muncii (25 mai 2011);
- evaluarea și completarea standardului (iunie-iulie 2011);
- redactarea standardului (august 2011);
- prezentarea și aprobarea standardului la Conferința Integrarea specialistului cu studii superioare pe piața muncii: aspecte naționale și internaționale, secțiunea Management educațional / cultural: standardele profesionale și piața muncii (21-22 octombrie 2011).

2. Conform curriculumului modernizat la limba și literatura română, „fiind plasat într-un nou context sociocultural, învățământul actual este determinat de noi premise economice și instructive, pentru a răspunde necesităților europene printr-o educație de calitate. Elevul din școala contemporană trebuie să fie ajutat să se orienteze în alegerea, din mai multe alternative, a celor care duc spre câștigul autonomiei în acțiunea personală. În acest context, e necesar ca finalitățile educației să fie proiectate și realizate la modul concret, real, pragmatic, din perspectiva formării profilului unui absolvent capabil a socializa cât mai eficient⁴⁷. Rolul decisiv în acest proces îi revine profesorului, care realizează prevederile standardelor de conținut ale disciplinei pentru atingerea standardelor de competență la disciplina de care este responsabil.

„Scopul general al studiului limbii și literaturii române în liceu îl constituie: formarea și dezvoltarea la elevi a culturii comunicării, prin stăpânirea resurselor limbii, a culturii literar-artistice, prin cunoașterea/interpretarea valorilor literare, precum și prin achiziționarea unui instrumentar teoretic aferent activității literar-artistice, a experiențelor lectorale și estetico-literare⁴⁸.

Competențele-cheie, „stabilite pentru sistemul de învățământ din Republica Moldova, au fost definite pe baza competențelor-cheie formulate de Comisia Europeană și conform profilului absolventului, adaptate specificului educațional al disciplinei și recomandate spre valorificare în corespundere cu scopul general al studiului limbii și literaturii române în liceu, după cum urmează: competențe de comunicare în limba de instruire; competențe de învățare/de a învăța să înveți; competențe de autocunoaștere și autorealizare; competențe interpersonale, civice, morale; competențe culturale și interculturale; competențe acțional-strategice; competențe de comunicare într-o limbă străină; competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale; competențe antreprenoriale; competențe de bază în matematică, științe și tehnologie⁴⁹.

Pe lângă aceste competențe, profesorul de limba și literatura română va urmări formarea competențelor specifice prin disciplina *Limba și literatura română*: valorice (acceptarea unei valori; preferința pentru o valoare; angajarea personală și organizarea valorilor acceptate într-un sistem); de cultură generală a comunicării; lectorale; literare; cognitiv-educaționale⁵⁰.

Având menirea de a dezvolta competențele enumerate, profesorul de limba și literatura română trebuie să posede el însuși competențele respective, pe lângă competențele legate de principiile proiectării–predării–receptării–învățării–evaluării didactice.

3. Standardul a fost structurat pe domenii de competență, fiind identificate următoarele domenii: *comunicare, curriculum, dezvoltare profesională, evaluare, activitate extracurriculară și extrașcolară, relație familie - școală - societate*.

Pentru fiecare domeniu de competență au fost evidențiate unități de competență. Avem, astfel:

Domeniile de competență	Unitățile de competență
1. Comunicare	1.1. Comunicarea profesor - elev 1.2. Comunicarea profesor - profesor
2. Curriculum	2.1. Dezvoltarea de curriculum 2.2. Elaborarea proiectului didactic 2.3. Elaborarea temelor transdisciplinare 2.4. Programarea activității de învățare 2.5. Utilizarea de materiale didactice
3. Dezvoltare profesională	3. Dezvoltarea profesională
4. Evaluare	4.1. Elaborarea instrumentelor de evaluare 4.2. Evaluarea cunoștințelor elevului
5. Activitate extracurriculară și extrașcolară	5.1. Coordonarea activităților extracurriculare 5.2. Coordonarea activităților extrașcolare
6. Relația familie - școală - societate	6.1. Implicarea familiei în activitățile formativ - educative 6.2. Menținerea relației familie - școală

În raport cu fiecare element de competență au fost evidențiate criteriile de realizare, capacitățile, cunoștințele, atitudinile, resursele și situațiile în care acestea se realizează.

Domeniile de aplicare a standardelor ocupaționale sînt destul de largi: acestea pot servi drept bază pentru elaborarea planurilor de studii; drept criterii de evaluare la examenele de licență și la examenele de grad; drept criterii pentru angajarea în câmpul muncii etc.

⁴⁷Curriculum național la limba și literatura română. Clasele X-XII, Chișinău, 2010, p. 3.

⁴⁸Idem, p. 4.

⁴⁹Idem, p. 7.

⁵⁰Idem, p. 9-11.